

Det kommunala vårdnadsbidraget avskaffas

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 2014/15:147 Det kommunala vårdnadsbidraget avskaffas och tre följdmotioner om avslag på propositionen. I betänkandet behandlas också motioner om vårdnadsbidrag från allmänna motionstiden 2015/16.

Regeringen föreslår att vårdnadsbidraget ska avskaffas genom att lagen om kommunalt vårdnadsbidrag upphör att gälla vid utgången av januari 2016, med vissa övergångsbestämmelser. Till följd av förslaget föreslås även ändringar i socialförsäkringsbalken, föräldraledighetslagen, lagen om anställningsskydd, lagen om arbetslöshetsförsäkring och inkomstskattelagen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att det kommunala vårdnadsbidraget ska tas bort och avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I ärendet finns tre reservationer (M, SD, KD) och ett särskilt yttrande (C).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Vårnadsbidraget	5
Reservationer	10
1. Vårnadsbidragets avskaffande, punkt 1 (M, SD, KD)	10
2. Vårnadsbidraget, punkt 2 (SD)	10
3. Vårnadsbidraget, punkt 2 (KD)	11
Särskilt yttrande	13
Vårnadsbidragets avskaffande, punkt 1 (C)	13
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Propositionen	14
Följdmotionerna	14
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	14
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Vårdnadsbidragets avskaffande

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om upphävande av lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag,
2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd,
4. lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584),
5. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
6. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:147 punkterna 1–6 och avslår motionerna

2015/16:171 av Johan Forssell m.fl. (M),

2015/16:172 av Linus Bylund m.fl. (SD) och

2015/16:257 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 1 (M, SD, KD)

2. Vårdnadsbidraget

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:243 av Jan Ericson (M),

2015/16:257 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 2,

2015/16:2431 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 11,

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 17 och 18,

2015/16:2980 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 5,

2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 16 och

2015/16:3232 av Mikael Oscarsson (KD).

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (KD)

Stockholm den 10 november 2015

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M), Carina Ohlsson (S), Mikael Cederbratt (M), Phia Andersson (S), Lars-Arne Staxäng (M), Yilmaz Kerimo (S), Rickard Persson (MP), Lotta Finstorp (M), Kerstin Nilsson (S), Linus Bylund (SD), Emma Carlsson Löfdahl (FP), Wiwi-Anne Johansson (V), Roland Utbult (KD), Teresa Carvalho (S), Fredrik Christensson (C) och Paula Bieler (SD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas proposition 2014/15:147 Det kommunala vårdnadsbidraget avskaffas och tre följdmotioner.

I budgetproposition för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 12, avsnitt 3.6) aviserade regeringen att den skulle föreslå att lagen om kommunalt vårdnadsbidrag upphävs. Med anledning av det arbetade Socialdepartementet fram en promemoria, Det kommunala vårdnadsbidraget avskaffas (Ds 2015:19).

Utskottet behandlar också sju motionsyrkanden om vårdnadsbidrag från allmänna motionstiden 2015/16.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Vårdnadsbidraget

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om att vårdnadsbidraget ska avskaffas och avslår yrkanden om avslag på propositionen.

Riksdagen avslår även yrkanden om att vårdnadsbidraget ska införas i samtliga kommuner och om storleken på vårdnadsbidraget.

Jämför reservationerna 1 (M, SD, KD), 2 (SD) och 3 (KD) och särskilt yttrande (C).

Gällande ordning

Enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag får en kommun sedan den 1 juli 2008 lämna vårdnadsbidrag till enskilda. En förutsättning är att barnet har fyllt ett men inte tre år och är folkbokfört i kommunen och inte har en plats i förskola på heltid. Vårdnadsbidrag får dock tidigast lämnas efter det att föräldrapenning har lämnats för sammanlagt 250 hela dagar.

Enligt 5 § får vårdnadsbidrag inte kombineras med

- föräldrapenning med anledning av ett barns födelse enligt 12 kap. SFB
- arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring
- aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program
- sjukpenning eller rehabiliteringspenning enligt SFB efter det att sådan ersättning har lämnats för en tid av 365 dagar
- sjukpenning under eller omedelbart efter en period när arbetslöshetsersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring har lämnats
- sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt SFB
- allmän ålderspension enligt SFB
- äldreförsörjningsstöd enligt SFB eller
- ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Helt vårdnadsbidrag får per barn högst uppgå till 3 000 kronor per kalendermånad (9 §). Vårdnadsbidraget är skattefritt. Kommunerna får lämna reducerat vårdnadsbidrag som bestäms till en eller flera nivåer där nivån på bidraget svarar mot ett visst antal timmar i förskolan.

Propositionen

Regeringen föreslår att det kommunala vårdnadsbidraget avskaffas vid utgången av januari 2016. Regeringen föreslår även övergångsbestämmelser

som bl.a. innebär att lagen om kommunalt vårdnadsbidrag ska fortsätta gälla för ansökningar som gjorts före upphävandet och som till någon del avser vårdnadsbidrag för tid före upphävandet.

I propositionen anger regeringen bl.a. att riksdagens jämställdhetspolitiska mål är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Ett jämställt föräldraskap är både en viktig utgångspunkt och en central målsättning för den ekonomiska familjepolitiken. Enligt regeringen inverkar vårdnadsbidraget indirekt på dels målet om ekonomisk jämställdhet (med lika möjligheter till förvärvsarbete och egenförsörjning), dels målet om en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Att vårdnadsbidraget avskaffas bidrar även till en ökning av arbetskraftsdeltagandet för föräldrar som har svag anknytning till arbetsmarknaden.

En längre tids uppehåll från förvärvsarbete ökar enligt regeringen risken för en sämre karriär- och löneutveckling och gör det även svårare att återgå till tidigare arbetsuppgifter. Längre perioder på heltid med arbete i hemmet och vård av barn med vårdnadsbidrag medför ett beroende av andra för den egna försörjningen. Nuvarande mönster för hur omsorgsarbetet om små barn fördelas mellan föräldrarna leder enligt regeringen ofta till att kvinnor har längre frånvaro från arbetsmarknaden i form av långa föräldraledigheter, mer deltidarbete och högre frånvaro med tillfällig föräldrapenning än vad som är fallet för män med små barn.

Enligt regeringen skulle ett upphävande av vårdnadsbidraget också innebära att barnets rätt till likvärdiga villkor enligt artikel 2 i barnkonventionen tillgodoses i större utsträckning, eftersom villkoren inte längre kommer att skilja sig åt i olika kommuner.

Vidare kan förskolestarten försenas om vårdnadsbidrag lämnas under en längre period, vilket exempelvis möjliggörs genom att äldre barn är hemma med yngre syskon som det lämnas vårdnadsbidrag för. Deltagande i förskola kan ha stor betydelse även för den fortsatta skolgången. En sen förskolestart kan vara negativ för de barn som behöver stöd i t.ex. sin språkutveckling eller andra färdigheter.

Personer födda utanför Sverige mottar vårdnadsbidrag i större utsträckning än personer födda i Sverige. Nyanlända utrikes födda kvinnor har ett lägre arbetsutbud och lägre arbetskraftsdeltagande än andra grupper. En överrepresentation av utrikes födda kvinnor som tar emot vårdnadsbidrag kan bidra till att förklara varför trösklarna för deltagande i arbetskraften är höga, även om det enligt regeringen är andra strukturella hinder som utgör huvudsaker till en långsammare etablering på arbetsmarknaden. För hushåll där kvinnans inkomster huvudsakligen utgörs av vårdnadsbidrag höjs reservationslönen, dvs. den lägsta lön en person är beredd att acceptera att arbeta för. När även andra hinder finns för arbetskraftsdeltagande kan vårdnadsbidraget skapa inlåsnings effekter och försena nyanländas inträde på arbetsmarknaden.

Vårdnadsbidraget infördes för att ge föräldrar mer tid med sina barn. Bidraget har dock nyttjats enbart marginellt, vilket indikerar att andra stöd-system många gånger täcker de behov föräldrar har av ledighet och ersättning för omsorgen om barnen.

Konsekvenser och ikraftträdande

Ett upphävande av vårdnadsbidraget kan enligt propositionen öka behovet av antalet förskoleplatser, vilket i sin tur påverkar kommunernas kostnader. Kommunerna får dock möjlighet till en förhållandevis lång omställningstid i och med att tidigare beviljade vårdnadsbidrag och ansökningar som har gjorts före den 1 februari 2016 får beviljas. Regeringen bedömer därför att kommunerna ges rimliga förutsättningar att fullgöra sitt ansvar att anordna förskoleplats inom en viss tid.

Vidare ger föräldrapenningen föräldrarna flexibilitet och valfrihet utifrån barnets behov. Regeringen bedömer att föräldrar, trots upphävandet av vårdnadsbidraget, har fortsatt stora möjligheter att utifrån barnets och övriga familjens behov hitta flexibla lösningar som inte behöver innebära att den sammantagna föräldraledigheten med barnet minskar i någon större utsträckning.

Intressena av bl.a. förstärkt jämställdhet och ökat arbetskraftsdeltagande överväger den inskränkning som förslaget innebär för det kommunala självstyret. Inskränkningen måste enligt regeringen anses vara proportionerlig i förhållande till syftet med förslaget.

Den upphävda lagen ska fortfarande gälla för ärenden där ansökan om vårdnadsbidrag har lämnats in till en kommun före den 1 februari 2016 och som till någon del avser vårdnadsbidrag för tid före upphävandet.

Följändringar

De bestämmelser i socialförsäkringsbalken som berör det kommunala vårdnadsbidraget föreslås upphävas, liksom bestämmelsen i dels lagen om anställningsskydd om beräkning av uppsägningstid för de arbetstagare som är föräldralediga på heltid med vårdnadsbidrag, dels föräldraledighetslagen om en förälders rätt till hel ledighet eller ledighet i form av förkortning av normal arbetstid med hälften när han eller hon får helt vårdnadsbidrag, dels i inkomstskattelagen om kommunalt vårdnadsbidrag. Även en bestämmelse om överhoppningsbar tid vid bestämmande av ramtid för uppfyllande av arbetsvillkoret enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring föreslås upphävas.

Regeringen förslår att följändringarna ska träda i kraft den 1 februari 2016.

Motionerna

I kommittémotion 2015/16:171 av Johan Forssell m.fl. (M) begärs avslag på propositionen. Införandet av vårdnadsbidraget medförde enligt motionärerna ökade möjligheter till eget inflytande och valfrihet för barnfamiljer, samt

erbjöd ett alternativ till förskolan för de föräldrar som så önskade. Etableringsfrihet och olika former av barnomsorg är viktigt för att kunna tillgodose familjers behov av olika barnomsorgslösningar. Upphävandet av det kommunala vårdnadsbidraget inskränker föräldrars inflytande och valfrihet.

I motion 2015/16:243 begär Jan Ericson (M) ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att ge kommunerna större frihet att besluta om vårdnadsbidragets storlek. Enligt motionären är dagens maximala nivå för låg och därför bör kommuner få större frihet att själva besluta om storleken på vårdnadsbidraget.

Linus Bylund m.fl. (SD) yrkar i motion 2015/16:172 avslag på propositionen. Enligt motionärerna ska familjer själva kunna välja att stanna hemma längre med sina barn. Dagens blygsamma utnyttjande av vårdnadsbidraget beror troligen på att ersättningen är alldeles för låg och bara erbjuds i vissa kommuner.

I kommittémotion 2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att höja vårdnadsbidraget från dagens 3 000 kronor till 6 000 kronor och göra det obligatoriskt för samtliga kommuner att införa vårdnadsbidrag. Enligt motionärerna är det en självklarhet att familjer själva ska kunna välja att stanna hemma längre med sina barn. Med en högre ersättning kommer fler familjer att vara intresserade.

Annika Qarllsson m.fl. (C) begär i kommittémotion 2015/16:2431 yrkande 11 ett tillkännagivande om att se över möjligheten att avskaffa vårdnadsbidraget eftersom det skapar en kvinno- och fattigdomsfälla. I praktiken är vårdnadsbidraget ett stort hinder främst för kvinnor då det minskar den arbetade tiden, inte är pensionsgrundande och således ger sämre pension. Motionärerna vill ge kvinnor ekonomisk makt och frihet, vilket vårdnadsbidragets effekter motverkar.

I kommittémotion 2015/16:257 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 1 begärs avslag på propositionen. Enligt motionärerna möjliggör vårdnadsbidraget mer tid för föräldrar att vara tillsammans med små barn, och barnfamiljernas möjligheter till flexibla val behöver öka, inte begränsas. I yrkande 2 i samma motion begärs ett tillkännagivande om mer tid för barnen. Familjepolitiken bör enligt motionärerna syfta till att stödja familjerna, möjliggöra mer tid för barnen och öka familjernas valfrihet, vilket var syftet med vårdnadsbidraget.

Andreas Carlson m.fl. (KD) begär i partimotion 2015/16:2569 yrkande 17 ett tillkännagivande om att ett obligatoriskt vårdnadsbidrag bör införas i alla kommuner. Enligt motionärerna underlättar vårdnadsbidraget familjers möjlighet att lägga sitt eget livspussel och att prioritera mer tid för barnen. I yrkande 18 i samma motion begärs ett tillkännagivande om att avskaffa vårdnadsbidragets belopps- och åldersgräns. Kommunerna ska enligt motionärerna själva kunna avgöra ersättningsnivån eller möjliggöra vårdnadsbidrag för barn som är tre år eller äldre.

Vidare begär Andreas Carlson m.fl. (KD) i partimotion 2015/16:2980 yrkande 5 ett tillkännagivande om vårdnadsbidrag i alla kommuner. Enligt

motionärerna bör barnfamiljers möjlighet till flexibla lösningar öka, och därför bör vårdnadsbidrag göras obligatoriskt i alla kommuner.

Mikael Oscarsson (KD) begär i motion 2015/16:3232 ett tillkännagivande om att inte begränsa beloppet för det kommunala vårdnadsbidraget till 3 000 kronor per kalendermånad. Det är enligt motionären rimligt att kommunerna själva får bestämma den ekonomiska nivån på vårdnadsbidraget då det är kommunerna som betalar ut det.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att för den ekonomiska familjepolitiken är ett jämställt föräldraskap både en viktig utgångspunkt och en central målsättning. Möjligheten att försörja sig genom arbete är den faktor som har störst betydelse för familjernas ekonomi och för den enskilda individens oberoende och trygghet.

Det nuvarande mönstret för hur omsorgsarbetet om små barn fördelas mellan föräldrar leder för kvinnors del ofta till ett lägre arbetskraftsdeltagande, längre frånvaro från arbetsmarknaden i form av långa föräldraledigheter, deltidsarbete och högre frånvaro med tillfällig föräldrapenning än vad som är fallet för män med små barn. Kvinnors svagare förankring på arbetsmarknaden leder i sin tur bl.a. till sämre pension och sämre ekonomisk trygghet vid arbetslöshet och sjukdom.

Mot denna bakgrund anser utskottet i likhet med regeringen att det finns behov av att vidta åtgärder. En åtgärd som bidrar till ekonomisk självständighet och en mer jämställd fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet är att avskaffa det kommunala vårdnadsbidraget. Därutöver kan ett avskaffande av vårdnadsbidraget mildra inlåsnings effekter och, tillsammans med andra insatser för ett ökat arbetskraftsdeltagande, påskynda etableringen av nyanlända, vilket i dessa tider med stora flyktingströmmar till Europa är mycket angeläget.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att avskaffa det kommunala vårdnadsbidraget. Motionerna 2015/16:171 (M), 2015/16:172 (SD) och 2015/16:257 (KD) yrkande 1 avstyrks därmed.

Med hänsyn till att utskottet anser att vårdnadsbidraget ska avskaffas kan utskottet inte ställa sig bakom yrkanden om ändrad storlek på vårdnadsbidraget eller införande av obligatoriskt vårdnadsbidrag i alla kommuner, varför även motionerna 2015/16:243 (M), 2015/16:3095 (SD) yrkande 16, 2015/16:2569 (KD) yrkandena 17 och 18, 2015/16:2980 (KD) yrkande 5, 2015/16:257 (KD) yrkande 2 och 2015/16:3232 (KD) avstyrks. Även motion 2015/16:2431 (C) yrkande 11, som får anses tillgodosedd, avstyrks.

Reservationer

1. Vårdnadsbidragets avskaffande, punkt 1 (M, SD, KD)

av Johan Forssell (M), Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M), Lotta Finstorp (M), Linus Bylund (SD), Roland Utbult (KD) och Paula Bieler (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till

1. lag om upphävande av lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag,
2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd,
4. lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584),
5. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
6. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:171 av Johan Forssell m.fl. (M),

2015/16:172 av Linus Bylund m.fl. (SD) och

2015/16:257 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 1 och

avslår proposition 2014/15:147 punkterna 1–6.

Ställningstagande

Införandet av vårdnadsbidraget medförde ökade möjligheter till inflytande och ökad valfrihet för barnfamiljer. Barnfamiljernas möjligheter till flexibla val måste öka, inte begränsas. Ett upphävande av det kommunala vårdnadsbidraget går i motsatt riktning. Propositionen bör därför avslås.

2. Vårdnadsbidraget, punkt 2 (SD)

av Linus Bylund (SD) och Paula Bieler (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 16 och

avslår motionerna
2015/16:257 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 2,
2015/16:243 av Jan Ericson (M),
2015/16:2431 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 11,
2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 17 och 18,
2015/16:2980 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 5 och
2015/16:3232 av Mikael Oscarsson (KD).

Ställningstagande

Vårdnadsbidraget bör behållas, och regeringen bör återkomma med förslag om att ersättningen höjs från dagens 3 000 kronor till 6 000 kronor. Det bör även vara obligatoriskt för samtliga kommuner att införa vårdnadsbidrag. Det är en självklarhet att familjer själva ska kunna välja att stanna hemma längre med sina barn. Om ersättningen höjs kommer fler familjer att vara intresserade. Regeringen bör återkomma med förslag i enlighet med det anförda.

3. Vårdnadsbidraget, punkt 2 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:257 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 2,
2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 17 och 18 samt
2015/16:2980 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 5 och
avslår motionerna
2015/16:243 av Jan Ericson (M),
2015/16:2431 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 11,
2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 16 och
2015/16:3232 av Mikael Oscarsson (KD).

Ställningstagande

Anknytning, omsorg, gemenskap och fostran kräver tid, och måste få ta tid. Under barnets första tre år är behovet av föräldrarna som allra störst. Det finns ett starkt önskemål från många föräldrar att vara hemma lite längre när barnen är små. Det finns också utvecklingspsykologiska och hälsomässiga argument som talar för att möjliggöra en senare start i förskola eller annan barnomsorg. Valfrihet och ekonomisk rättvisa mellan olika barnomsorgsformer och

förutsättningar för föräldrar att ägna mer tid tillsammans med sina barn behövs. Barnfamiljernas möjligheter till flexibla val behöver öka, inte begränsas, och föräldraskapet stärkas, inte undergrävas. Målet med vårdnadsbidraget är att möjliggöra mer tid med barnen och ge valfrihet men framför allt att jämställa omsorgen om de egna barnen med annan barnomsorg. Trots att vårdnadsbidraget har varit mycket kringskuret finns det ett starkt stöd för att det ska finnas kvar. Vårdnadsbidraget bör behållas och regeringen återkomma med förslag om ett obligatoriskt vårdnadsbidrag i alla kommuner och ett avskaffande av belopps- och åldersgränserna i vårdnadsbidraget.

Särskilt yttrande

Vårdnadsbidragets avskaffande, punkt 1 (C)

Fredrik Christensson (C) anför:

Vårdnadsbidraget, som erbjuder föräldrar en möjlighet att stanna hemma tills barnet blir tre år, blir i praktiken ett stort hinder främst för kvinnor. Det minskar den arbetade tiden, är inte pensionsgrundande och ger således sämre pension. Eftersom det är kvinnor som ofta redan står långt från arbetsmarknaden som till största delen använder vårdnadsbidraget är det de som binds till hemmet. Vårdnadsbidraget gör dem ekonomiskt beroende av den andra parten och leder till att de hamnar i utanförskap.

Jag kan nu konstatera att regeringen i denna proposition föreslår att vårdnadsbidraget avskaffas, något som Centerpartiet välkomnar.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:147 Det kommunala vårdnadsbidraget avskaffas:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Följdmotionerna

2015/16:171 av Johan Forssell m.fl. (M):

Riksdagen avslår propositionen.

2015/16:172 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen avslår proposition 2014/15:147.

2015/16:257 av Roland Utbult m.fl. (KD):

1. Riksdagen avslår proposition 2014/15:147.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer tid för barnen och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:243 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge kommunerna större frihet att besluta om vårdnadsbidragets storlek och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2431 av Annika Qarlsson m.fl. (C):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att avskaffa vårdnadsbidraget, eftersom det skapar en kvinno- och fattigdomsfälla, och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett obligatoriskt vårdnadsbidrag i alla kommuner och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa vårdnadsbidragets belopps- och åldersgräns och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2980 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vårdnadsbidrag i alla kommuner och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja ersättningen i vårdnadsbidraget från dagens 3 000 till 6 000 kronor samt göra det obligatoriskt för samtliga kommuner att införa möjligheten och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3232 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen av hänsyn till det kommunala självstyret inte ska begränsa beloppet för det kommunala vårdnadsbidraget till 3 000 kronor per kalendermånad och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om upphävande av lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag

Härigenom föreskrivs att lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag ska upphöra att gälla vid utgången av januari 2016.

Den upphävda lagen gäller fortfarande i fråga om ärenden om kommunalt vårdnadsbidrag som har anhängiggjorts hos en kommun före den 1 februari 2016, och som till någon del avser vårdnadsbidrag för tid före upphävandet.

2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken dels att 26 kap. 23 § och 114 kap. 23 § ska upphöra att gälla, dels att rubriken närmast före 26 kap. 23 § ska utgå, dels att 12 kap. 38 §, 97 kap. 13 §, 102 kap. 15 § och 114 kap. 8 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

38 §¹

För en förälder som anses bosatt i Sverige även under vistelse utomlands enligt bestämmelserna i 5 kap. 6 och 8 §§, ska det bortses från tiden för utlandsvistelsen när det bestäms om 240-dagarsvillkoret i 35 § 1 är uppfyllt.

Vidare ska för en förälder som fått sjukersättning eller aktivitetsersättning en sjukpenninggrundande inkomst beräknad enligt 26 kap. 22 a § anses ha gällt hela den tid som föräldern fått sådan ersättning.

För en förälder som fått vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag, ska det bortses från sådan tid som föräldern fått sådant bidrag när det bestäms om 240-dagarsvillkoret i 35 § 1 är uppfyllt, om detta är mer förmånligt för föräldern.

97 kap.

13 §²

Med vissa andra inkomster enligt 2 § 6 avses följande:

1. inkomst som på grund av 3 kap. 9–13 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal inte ska tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet, tjänst eller kapital,

2. studiemedel i form av studiebidrag, utom den del som avser tilläggsbidrag,

3. skattefria stipendier över 3 000 kronor per månad,

4. skattepliktiga inkomster enligt 5 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,

4. skattepliktiga inkomster enligt 5 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, och

5. vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag, och

5. etableringsersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända

¹ Ändringen innebär att tredje stycket tas bort.

² Senaste lydelse 2010:352.

invandrare.

6. etableringsersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Inkomster som avses i första stycket 2 och 3 och som i slutet av ett år betalas ut i förskott som hänförliga till nästföljande år ska beaktas för det senare året.

102 kap.

15 §³

Med vissa andra inkomster enligt 7 § 5 avses detsamma som i 97 kap. 13 § första stycket 1–3, 5 och 6 samt ersättning från avtalsgruppsjukförsäkringar för sjukdomsfall som inträffat före år 1991.

Med vissa andra inkomster enligt 7 § 5 avses detsamma som i 97 kap. 13 § första stycket 1–3 och 5 samt ersättning från avtalsgruppsjukförsäkringar för sjukdomsfall som inträffat före år 1991.

114 kap.

8 §⁴

Pensionsuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 7 § får också behandlas av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten för tillhandahållande av information som behövs

1. som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd åt enskilda i den verksamhet som bedrivs av Centrala studiestödsnämnden och arbetslöshetskassorna,

2. för samordning av tjänstepensioner i den verksamhet som bedrivs av Staten tjänstepensionsverk och det för kommunerna och landstingen gemensamma organet för administration av personalpensioner,

3. för handläggning av ärenden hos Statens tjänstepensionsverk där regler om statens tjänstegrupp-livförsäkring ska tillämpas,

4. som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453) åt enskild i den verksamhet som bedrivs av socialnämnderna, *eller*

5. som underlag för beslut om och kontroll av vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.

3. för handläggning av ärenden hos Statens tjänstepensionsverk där regler om statens tjänstegrupp-livförsäkring ska tillämpas, *eller*

4. som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453) åt enskild i den verksamhet som bedrivs av socialnämnderna.

³ Senaste lydelse 2010:352.

⁴ Senaste lydelse 2010:568.

1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2016.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande när kommunalt vårdnadsbidrag har lämnats enligt den upphävda lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

För både arbetsgivare och arbetstagare gäller en minsta uppsägningstid av en månad.

Arbetstagaren har rätt till en uppsägningstid av

- två månader, om den sammanlagda anställningstiden hos arbetsgivaren är minst två år men kortare än fyra år,
- tre månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst fyra år men kortare än sex år,
- fyra månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst sex år men kortare än åtta år,
- fem månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst åtta år men kortare än tio år, och
- sex månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst tio år.

Om en arbetstagare som är föräldraledig enligt 4 eller 5 § eller helt ledig enligt 9 § föräldraledighetslagen (1995:584) sägs upp på grund av arbetsbrist, börjar uppsägningstiden löpa

- när arbetstagaren helt eller delvis återupptar arbetet, eller
- när arbetstagaren skulle ha återupptagit sitt arbete enligt den anmälan om föräldraledighet som gäller när uppsägningen sker.

Om en arbetstagare som är föräldraledig enligt 4 eller 5 § föräldraledighetslagen (1995:584) sägs upp på grund av arbetsbrist, börjar uppsägningstiden löpa

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2016.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande när uppsägning sker under tid då kommunalt vårdnadsbidrag lämnas enligt den upphävda lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.

¹ Senaste lydelse 2008:564.

4 Förslag till lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584)

Härigenom föreskrivs i fråga om föräldraledighetslagen (1995:584)¹
dels att 9 § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 9 § ska utgå,
dels att 3 och 13 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Det finns följande *sex* former av
föräldraledighet för vård av barn
m.m.:

Det finns följande *fem* former av
föräldraledighet för vård av barn
m.m.:

1. Hel ledighet för en kvinnlig arbetstagare i samband med hennes barns födelse och för amning (mammaledighet, 4 §).

2. Hel ledighet för en förälder tills barnet blivit 18 månader eller, under förutsättning att föräldern då har hel föräldrapenning, för tid därefter (hel ledighet med eller utan föräldrapenning, 5 §).

3. Ledighet för en förälder i form av förkortning av normal arbetstid med tre fjärdedelar, hälften, en fjärdedel eller en åttondel medan föräldern har tre fjärdedels, halv, en fjärdedels respektive en åttondels föräldrapenning (delledighet med föräldrapenning, 6 §).

4. Ledighet för en förälder i form av förkortning av normal arbetstid med upp till en fjärdedel tills, i huvudfallet, barnet fyllt åtta år (delledighet utan föräldrapenning, 7 §).

5. Ledighet för en arbetstagares tillfälliga vård av barn (ledighet med tillfällig föräldrapenning m.m., 8 §).

6. *Hel ledighet eller ledighet i form av förkortning av normal arbetstid med hälften för en förälder till ett barn för vilket lämnas helt vårdnadsbidrag (ledighet med vårdnadsbidrag, 9 §).*

Särskilda bestämmelser om ledighet och omplacering för kvinnliga arbetstagare som väntar barn, nyligen fött barn eller som ammar finns i 18–21 §§.

¹ Senaste lydelse av
9 § 2008:563
rubriken närmast före 9 § 2008:563.

² Senaste lydelse 2008:563.

13 §³

En arbetstagare som vill utnyttja sin rätt till ledighet enligt 4, 5, 6, 7 eller 9 § ska anmäla detta till arbetsgivaren minst två månader före ledighetens början eller, om det inte kan ske, så snart som möjligt. I samband med sin anmälan ska arbetstagaren ange hur lång tid ledigheten är planerad att pågå.

En arbetstagare som vill utnyttja sin rätt till ledighet enligt 8 § ska anmäla ledigheten till arbetsgivaren minst en vecka före ledighetens början. Om ledigheten beror på sjukdom eller smitta, gäller dock inte någon anmälningsfrist.

En arbetstagare som vill utnyttja sin rätt till ledighet enligt 4, 5, 6 eller 7 § ska anmäla detta till arbetsgivaren minst två månader före ledighetens början eller, om det inte kan ske, så snart som möjligt. I samband med sin anmälan ska arbetstagaren ange hur lång tid ledigheten är planerad att pågå.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2016.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande när kommunalt vårdnadsbidrag lämnas enligt den upphävda lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.

³ Senaste lydelse 2008:933.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §¹

När ramtid ska bestämmas räknas inte den tid då den sökande varit förhindrad att arbeta på grund av

1. styrkt sjukdom,
2. vård av eget barn i följande fall:
 - a) vård av eget barn som inte har fyllt 2 år eller vård av adoptivbarn i 2 år efter barnets ankomst i familjen, eller
 - b) vård av eget barn som inte har fyllt 3 år eller vård av adoptivbarn i 3 år efter barnets ankomst i familjen, under förutsättning att den sökande omedelbart före ledigheten hade ett förvärvsarbete i sådan omfattning att det motsvarar minst ett arbetsvillkor,
2. vård av eget barn som inte har fyllt 2 år eller vård av adoptivbarn i 2 år efter barnets ankomst i familjen,
3. vård av närstående när hel närståendepenning lämnas enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken, eller
4. uppdrag av socialnämnden att ta emot barn i ett sådant hem som avses i 6 kap. 6 § första och tredje styckena socialtjänstlagen (2001:453) samt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, om uppdraget, på socialnämndens begäran, varit av sådan omfattning att den sökande varit tvungen att helt avstå från förvärvsarbete och mottagandet inte bedrivits yrkesmässigt.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2016.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för bestämmande av ramtid för en sökande som före den 1 februari 2016 har påbörjat ledighet på grund av vård av barn.

¹ Senaste lydelse 2010:2030.

6 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 32 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

32 §¹

Särskilt pensionstillägg enligt 73 kap. socialförsäkringsbalken ska inte tas upp.

Vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag ska inte tas upp.

Jämställdhetsbonus enligt lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus ska inte tas upp.

1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2016.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om vårdnadsbidrag som har lämnats enligt den upphävda lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.

¹ Senaste lydelse 2011:1084. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.